

Pielikums
Cēsu novada domes sēdes
13.09.2018. lēmumam Nr.295

Cēsu novada Jaunatnes politikas stratēģija 2019. – 2023.gadam

Stratēģija izstrādāta Eiropas Savienības programmas „ERASMUS+: Jaunatne darbībā” 3.pamatdarbības „Strukturētais dialogs: jauniešu un jaunatnes politikas veidotāju tikšanās” sadaļā apstiprinātā projekta “Jaunatnes politikas stratēģijas izstrāde” (Nr.2016-1-LV02-KA347-001061) ietvaros.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Cēsis 2018

Saturs

TERMINU SKAIDROJUMS.....	3
IEVADS.....	5
1.PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS UN ANALĪZE	
1.1.VISPĀRĒJĀ INFORMĀCIJA PAR PAŠVALDĪBU.....	6
1.2.PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS DARBĀ AR JAUNATNI RAKSTUROJUMS...7	
2.STRATĒGISKĀ DAĻA	
2.1.INSTITUCIONĀLĀ SISTĒMA DARBA AR JAUNATNI ĪSTENOŠANAI UN DARBA AR JAUNATNI KOORDINĀCIJAI.....	23
2.2.DARBA AR JAUNATNI STRATĒGISKĀ PLĀNOŠANA.....	24
2.3.PAŠVALDĪBAS BUDŽETS DARBAM AR JAUNATNI.....	25
2.4.JAUNIEŠU INFORMĒTĪBAS PALIELINĀŠANA UN IZPRATNE PAR JAUNATNI.....	26
2.5.JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ UN DALĪBA JAUNATNES ORGANIZĀCIJĀS VAI JAUNIEŠU INICIATĪVU GRUPĀS.....	28
2.6.JAUNIEŠU BRĪVĀ LAIKA LIETDERĪGA IZMANTOŠANA.....	29
2.7.JAUNIEŠU SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA.....	31
2.8.SABIEDRISKĀ KĀRTĪBA UN DROŠĪBA, JAUNIEŠU RĪCĪBAS ATBILSTĪBA TIESISKĀM VAI TIKUMISKĀM NORMĀM.....	32
2.9.JAUNIEŠU NODARBINĀTĪBA.....	33
2.10.JAUNIEŠU VESELĪBA UN VESELĪGS DZĪVESVEIDS.....	35
3.SVID ANALĪZE	37

Terminu skaidrojums

Jaunietis – persona vecumā no 13 līdz 25 gadiem.

Jaunatne – demogrāfiskā iedzīvotāju grupa vecumā no 13 līdz 25 gadiem.

Jaunatnes politika – uz sadarbību balstīta valsts un pašvaldību institūciju, jaunatnes organizāciju un jauniešus pārstāvošo organizāciju mērķtiecīga darbība, kas sekmē jauniešu vajadzībām atbilstošu pakalpojumu un mehānismu veidošanos, kas vērsta uz labvēlīgas vides radīšanu jauniešu kā sabiedrības locekļu pilnvērtīgai un vispusīgai attīstībai, un kuras mērķis ir jauniešu integrācija sabiedrības dzīvē. Visās valsts politikas jomās īstenojamu mērķtiecīgu darbību kopums, kas veicina jauniešu pilnvērtīgu un vispusīgu attīstību, iekļaušanos sabiedrībā un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās institūcijas un organizācijas sekmē jauniešu iniciatīvas, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, veic darbu ar jaunatni un nodrošina jauniešiem vieglāku pāreju no bērna uz pieaugušā statusu, paredzot atbilstošas aktivitātes jaunieša personības attīstībai.

Jaunatnes organizācija – Biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta un jaunatnes organizāciju sarakstā ierakstīta biedrība.

Darbs ar jaunatni – uz jaunatni vērsta rīcības kopums, ietverot jaunatnes aktivitātes, kas nodrošina iespējas jauniešu attīstībai un integrācijai sabiedrībā un kuras veic jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas un jaunatnes darbinieki

Jauniešu dome – pašvaldības izveidota, izglītības iestāžu deleģēta jauniešu pārstāvju grupa, kas darbojas saskaņā ar nolikumu, kas sekmē pašvaldības jauniešu sadarbību, pieredzes apmaiņu un iniciatīvas darbā ar jaunatni; piedalās jauniešu interešu un vajadzību izpētē un analizēšanā, izstrādā priekšlikumus pašvaldības jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai; veicina jauniešu sadarbību ar pašvaldību, citām jauniešu domēm, institūcijām un organizācijām; līdzdarbojas pašvaldības organizētajos pasākumos; izplata informāciju par jauniešiem piedāvātajām iespējām; iesaistās pašvaldības darbā ar jaunatni un tā ietvaros organizētajos pasākumos, projektos un programmās.

Jaunatnes lietu konsultatīvā padome – pašvaldības veidota padomdevēju institūcija, kas veicina pašvaldības iestāžu un struktūrvienību sadarbību jautājumos, kas attiecas uz jauniešiem; izstrādā un iesniedz pašvaldībai priekšlikumus pašvaldības darbam ar jaunatni un valsts jaunatnes politikas pilnveidei, izstrādā priekšlikumus jauniešu iesaistīšanai politiskās, ekonomiskās, sociālās un kultūras dzīvē, kā arī vides aizsardzības aktivitātēs; izstrādā priekšlikumus jauniešu līdzdalības un iniciatīvu īstenošanas atbalstam; sniedz pašvaldības vadībai ieteikumus par finanšu plānošanu darbam ar jaunatni.

Jaunatnes lietu speciālists – persona, kas plāno un uzrauga darbu ar jaunatni, sadarbojoties ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām, izstrādā priekšlikumus jaunatnes politikas pilnveidei, koordinē informatīvus un izglītojošus pasākumus, projektus un programmas jaunatnes politikas jomā, sekmē jauniešu pilsonisko audzināšanu, veicina jauniešu brīvprātīgo darbu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, konsultē

jauniešus jaunatnes politikas jomā, tajā skaitā par pasākumu, projektu un programmu izstrādi un īstenošanu, kā arī veicina jauniešu personības attīstību.

Jaunatnes darbinieks – persona, kas veic darbu ar jaunatni, iesaistot jauniešus darba ar jaunatni īstenošanā un izvērtēšanā; nodrošina aktivitātes un lietderīgā brīvā laika pavadīšanas iespējas jauniešiem vietējā līmenī; līdzdarbojas starptautisko pasākumu un projektu īstenošanā; konsultē jauniešus par viņiem aktuālajām tēmām; nodrošina informācijas pieejamību un apriti par jaunatnes politikas jautājumiem.

Jauniešu līdzdalība – līdzdarbība jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā: iesaistīšanās neformālās izglītības iegūšanā un sniegšanā un veicot brīvprātīgo darbu; darbošanās izglītības iestāžu pašpārvaldēs; projektu un citu citas iniciatīvu izstrādāšana un īstenošana; piedalīšanās jaunatnes organizāciju, kā arī citu biedrību un nodibinājumu darbībā; iesaistīšanās jaunatnes politiku ietekmējošu valsts un pašvaldību lēmumu pieņemšanas procesā; iesaistīšanās citās aktivitātēs, kas vērstas uz jauniešu līdzdalības veicināšanu jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā.

Neformālā izglītība – jebkura ārpus formālās izglītības organizēta jauniešus izglītojoša darbība. Tā papildina formālo izglītību, nodrošinot to iemaņu un prasmju apguvi, kas nepieciešamas sociāli un ekonomiski aktīvam pilsonim, kas spēj integrēties sabiedrībā un darba tirgū.

Interesu izglītība – personas individuālo vajadzību un vēlmju īstenošana neatkarīgi no vecuma un iepriekš iegūtās izglītības.

Jauniešu centrs – viens no pašvaldības darba ar jaunatni īstenošanas instrumentiem un institucionālās sistēmas darbam ar jaunatni sastāvdaļām. Centrs ir īpaši nozīmīgs posms starp „neaktīvo” un „aktīvo” jauniešus, tā ir vieta, kurā jauniešiem ar dažādām interesēm un dzīves pieredzi ir pieejama draudzīga, atvērta un atbalstoša vide. Centrs jaunatnes jomā sadarbojas ar jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītajām personām, tajā skaitā dažādām pašvaldību institūcijām, jaunatnes organizācijām, kā arī valsts pārvaldes iestādēm.

Skolēnu pašpārvalde – izglītības iestādes izglītojamo pašpārvalde ir demokrātiska izglītojamo vēlēta institūcija, kas savā darbā ievēro pašpārvaldes veidošanas un darbības kārtību, izglītības iestādes nolikumu vai satversmi un iekšējās kārtības noteikumus.

Brīvprātīgais darbs – organizēts un uz labas gribas pamata veikts fiziskās personas fizisks vai intelektuāls bezatlīdzības darbs sabiedrības labā.

Jauniešu māja – platforma jauniešu idejām, iniciatīvām un izaugsmei.

Ievads

Jaunatnes politikas stratēģija ir izstrādāta Eiropas Savienības programmas „ERASMUS+” projekta „Jaunatnes politikas stratēģijas izstrāde” (Nr. 2016-1-LV02-KA347-001061) ietvaros.

Cēsu novada Jaunatnes politikas stratēģija (turpmāk tekstā – Stratēģija) ir vidēja termiņa plānošanas dokuments 2019. – 2023.gadam, kas nosaka Cēsu novada darbu ar jaunatni attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus Stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanai.

Stratēģijas izstrāde veikta pamatojoties uz likumu „Jaunatnes likums”, kas spēkā esošs no 01.01.2009.

Stratēģija izstrādāta 3 daļās. Pirmajā daļā aprakstīts pašreizējās situācijas raksturojums, 2.daļa ir stratēģiskā daļa, 3.daļā iekļauta SVID analīze.

Stratēģijas izstrādē veiktas šādas darbības:

1. Projekta koordinātoru un vēsturiskā Cēsu rajona 8 novadu jaunatnes darbinieku tikšanās – apmācības par plānošanas dokumentu izstrādi;
2. Diskusijas ar darbā ar jaunatni iesaistītajiem speciālistiem Cēsu novadā;
3. Tikšanās ar jauniešiem – trīs dienu darba grupa, kur jaunieši vērtēja situāciju novadā un izstrādāja nākotnes redzējumu;
4. Jauniešu forums;
5. Diskusijas, vairākkārtīgas tikšanās reizes 8 novadu jaunatnes darbiniekiem;
6. Jauniešu anketēšana;
7. Kafija ar politiķiem;
8. Ideju apkopošana un atkārtota diskusija starp jaunatnes darbā iesaistītajiem un jauniešiem.

1.1 VISPĀRĒJĀ INFORMĀCIJA PAR PAŠVALDĪBU

1	Pašvaldības nosaukums	Cēsu novada pašvaldība
2	Teritorijas lielums (km ²)	171,73 km ² (Cēsu pilsēta 19,28 km ² un Vaives pagasts 152,45 km ²).
3	Iedzīvotāju skaits	18423 iedzīvotāji (Cēsu pilsētā 16888 iedzīvotāji, Vaives pagastā 1535 iedzīvotāji). No tiem 3321 ir personas vecumā līdz 18 gadiem.
4	Jauniešu skaits pašvaldībā	1892
5	Jauniešu skaits pašvaldībā attiecībā pret pārējiem iedzīvotājiem (procentuālais iedalījums)	10.27 %
7	Jaunatnes organizāciju ¹ skaits pašvaldībā	Novadā darbojas Cēsu novada Jauniešu dome, biedrība "Youth for City – City for Youth", dažādu draudžu jaunieši un Jaunsargi. Jauniešiem ir iespēja apmeklēt Cēsu novada Jauniešu māju un dienas centru "Saules taka", organizāciju "Jaunatne par".
9	Izglītības un pirmsskolas izglītības iestāžu skaits:	
		Cēsu novadā pirmsskolas izglītību apgūst izglītības iestādēs: Cēsu pilsētas 1. pirmsskolas izglītības iestāde, Cēsu pilsētas 3. pirmsskolas izglītības iestāde, Cēsu pilsētas 4. pirmsskolas izglītības iestāde, Cēsu pilsētas 5. pirmsskolas izglītības iestāde, Līvu sākumskola (3 pirmsskolas grupas), Rāmuļu pamatskola (2 pirmsskolas grupas), Cēsu 2. pamatskola (4 pirmsskolas grupas), Cēsu Jaunā pamatskola (3 pirmsskolas grupas 1,5 - 6 gadus veciem bērniem), Cēsu internātpamatskola - attīstības centrs

		(3 pirmsskolas grupas) un Cēsu internātpamatskolas – attīstības centra pirmsskolas grupas "Pīlādzītis" (7 pirmsskolas grupas).
	Izglītības iestādes:	Septiņas pamatskolas - Cēsu 1.pamatskola, Cēsu 2.pamatskola, Cēsu pilsētas Pastariņa sākumskola, Cēsu Jaunā pamatskola, Līvu sākumskola, Rāmuļu pamatskola un Cēsu internātpamatskola - attīstības centrs. Trīs vidusskolas un ģimnāzijas - Cēsu Valsts ģimnāzija, Draudzīgā Aicinājuma Cēsu Valsts ģimnāzija un Cēsu Pilsētas vidusskola. Divas profesionālās izglītības iestādes - Cēsu Tehnoloģiju un Dizaina vidusskola un Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskola. Cēsu novadā darbojas 3 augstskolu filiāles - Biznesa augstskolas „Turība”, LU Cēsu filiāle un Rīgas Tehniskā universitāte.
10	Skolēnu skaits pašvaldībā	2615
		Brīvajā laikā Cēsu novadā bērniem un jauniešiem ir iespēja apmeklēt trīs profesionālās ievirzes izglītības iestādes - Cēsu pilsētas Mākslas skolu, Cēsu pilsētas Sporta skolu un Alfrēda Kalniņa Cēsu Bērnu mūzikas skolu, kā arī Cēsu Bērnu un jauniešu centru.
13	Ievēlēto jauniešu (līdz 25 gadiem) skaits pašvaldības domē, padomē	0

1.2. PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS DARBĀ AR JAUNATNI RAKSTUROJUMS

Lai aizsniegtu plašāku jauniešu skaitu un uzzinātu viņu domas un vērtējumu par situāciju novadā, kā arī šo jauniešu pašsajūtu, tika izveidota elektroniska anketa. Anketa tika izplatīta gan pašvaldības, gan Jauniešu domes sociālajos tīklos, kā arī Cēsu novada izglītības iestādēs. Anketēšanas rezultāti ir iekļauti situācijas aprakstā.

Anketu aizpildīja 176 respondenti:

64.2% - vīrieši

35.8% - sievietes

Dalījums pa vecuma grupām:

73.3% 16-19

17.6% 13-15

9.1% 20-25

69.3% respondent

ir cēsnieki, 31% apkārtējo novadu jaunieši, kuri mācās Cēsu novadā.

Institucionālā sistēma darba ar jaunatni īstenošanai un darba ar jaunatni koordinācijai

Cēsu novada pašvaldībā darbu ar jaunatni koordinē Cēsu Bērnu un jauniešu centrs, atbildīgā institūcija – Izglītības nodaļa. Cēsu novada Jauniešu mājā strādā Jaunatnes lietu speciāliste un interešu izglītības pedagogs, kuru pamatuzdevums ir, sadarbojoties ar citiem novadiem, dažādām organizācijām un institūcijām, īstenot jaunatnes politiku Cēsu novadā.

Cēsu novadā ir noteikta Jaunatnes lietu konsultatīvā komisija, kuras sastāvā ir dažādu jomu speciālisti – Izglītības nodaļas metodiķe, Jaunatnes lietu speciāliste, Cēsu novada domes priekšsēdētāja vietnieks, izglītības iestāžu un vecāku domes pārstāvji, Vaives pagasta pārvaldes pārstāve, dažādu organizāciju pārstāvji. Papildus nepieciešamības gadījumā tiek pieaicināti citu jomu – Valsts policijas Vidzemes reģiona, Cēsu novada pašvaldības aģentūras “Sociālais dienests”, SIA “Cēsu klīnika”, uzņēmēju kluba un pašvaldības aģentūras “Cēsu Kultūras un Tūrisma centrs” pārstāvji, Cēsu Bērnu un jauniešu centra direktore. Attiecīgo jomu speciālisti sanāk kopā pēc nepieciešamības, risinot aktuālos jautājumus.

Cēsu novadā Cēsu Bērnu un jauniešu centra pārraudzībā ir Jauniešu māja, kas atrodas atsevišķā ēkā – Rīgas ielā 23. Tā ir vieta jauniešu iniciatīvām un brīvā laika pavadīšanai: piedaloties meistarklasēs, apmācībās, spēlējot galda spēles vai vienkārši tīkoties ar vienaudžiem. Jauniešu mājā darbojas Jauniešu dome un biedrība “Youth for City – City for Youth”, kā arī tā ir tikšanās vietā dažādām jauniešu neformālajām interešu grupām. Papildus tam Cēsīs darbojas organizācija “Jaunatne par”.

Cēsu Bērnu un jauniešu centrā darbojas brīvā laika centrs, kur jauniešiem ir iespēja spēlēt galda spēles, piedalīties radošajās darbnīcās, dzert tēju un kopīgi pavadīt brīvo laiku.

Cēsu novada p/a “Sociālais dienests” pārraudzībā darbojas Dienas centrs bērniem un jauniešiem “Sauls taka”. Dienas centra mērķis ir saturīga un pilnvērtīga brīvā laika organizēšana un pavadīšana, psihosociālā atbalsta sniegšana, sociālo prasmju attīstīšana un pilnveidošana.

Cēsīs 2018. gadā tika atklāts renovētais stadions ar modernu infrastruktūru daudzveidīgai jauniešu brīvā laika pavadīšanai. Pilsētā izbūvēts skeitparks, blakus tam – asfalta seguma velotrase. Atsevišķos mikrorajonos ir sporta laukumi fiziskām aktivitātēm.

Brīvā laika pavadīšanai jaunieši var izmantot parkus un atpūtas vietas. Pie Cēsu internātpamatskolas – attīstības centra un Rāmuļos ir iekārtota ikvienam brīvi pieejama dabas taka.

Darba ar jaunatni stratēģiska plānošana

Spēkā esošajā Cēsu novada Attīstības programmā 2013. – 2019. gadam nav atsevišķas sadaļas par darbu ar jaunatni organizēšanu, jautājumi, kas saistīti ar jauniešiem, ir integrēti kopējā novada redzējumā. Attīstības programmā iekļauti šādi uzdevumi, kas tiešā mērogā ir vērsti uz jauniešiem:

- Skolēnu prasmju attīstīšana un karjeras plānošana vispārizglītojošās skolās, uzlabojot jauniešu nodarbinātības iespējas nākotnē;
- Atbalstīt jauniešu aktivitātes;
- Veicināt uzņēmēju un jauniešu izglītošanu par uzņēmējdarbības jautājumiem.

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030 kā viens no attīstības redzējumiem norādīts: Cēsu novadā uz dzīvi pārceļas enerģiskas un radošas ģimenes ar bērniem, arī jaunieši pēc studijām izvēlas Cēsu novadu par vietu dzīvei un darbam, cēsnieki atgriežas novadā pēc ārzemēs pavadītiem gadiem.

Tādējādi par vienu no prioritātēm izvirzot tos jauniešus, kuri beiguši studijas kādā no augstākās izglītības iestādēm, motivējot viņus atgriezties vai pārcelties uz dzīvi Cēsu novadā un veidot novada nākotni.

Attīstības stratēģijas vadlīnijās attīstības plānošanai norādīts: Īpaši atbalstīt uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu (gala produktu ar augstu pievienoto vērtību), kā arī radošo un jauniešu uzņēmējdarbību. Attīstīt sadarbību un atgriezenisko saiti starp zinātniekiem un uzņēmējiem.

Jaunatne kā prioritāra mērķa grupa izvirzīta, izstrādājot Cēsu novada Izglītības stratēģiju 2015. – 2020. gadam. Stratēģijā pie mērķiem izvirzīti ne tikai uzdevumi, kas saistīti ar formālās izglītības pilnveidošanu, bet arī jautājumi, kas saistīti ar neformālo izglītību un darbu jauniešu organizācijās, interešu izglītību un dažādām interešu grupām.

Visi minētie dokumenti veidoti, iesaistot jauniešus darba grupās un veidojot atsevišķas diskusijas ar jauniešiem, ņemot vērā viņu ieteikumus.

Izstrādājot Cēsu novada Jaunatnes politikas stratēģiju, organizētas konsultācijas ar jauniešiem, jauniešu iniciatīvu grupām un jaunatnes organizācijām, kā arī ar speciālistiem, kas ikdienā veic darbu ar jaunatni. Ir noticis Jauniešu forums, kurā jaunieši aktīvi piedalījās esošās situācijas analīzē visās stratēģijas sadaļās un darbības plāna apspriešanā.

Pašvaldības budžets darbam ar jaunatni

Cēsu novada pašvaldībā piešķirts finansējums Jaunatnes lietu speciālistam pilnai slodzei un brīvā laika centra "Jauniešu māja" interešu izglītības skolotāja nepilnai slodzei. Cēsu Bērnu un jauniešu centra pārraudzībā nodota Jauniešu māja (Rīgas ielā 23). Nepieciešamības gadījumā jaunieši var izmantot telpas Cēsu Bērnu un jauniešu centrā (Bērzaines ielā 4).

Pašvaldība ik gadu piešķir budžetu Jauniešu domes aktivitātēm, atvēlot papildus budžetu Jauniešu dienas atzīmēšanai mācību gada sākumā. Lai nodrošinātu pasākumu pilnvērtīgu norisi, jaunieši piesaista sponsorus un raksta projektus.

Pašvaldība piešķir atlaides dalības maksai interešu izglītības pulciņos bērniem un jauniešiem ar invaliditāti, no trūcīgām ģimenēm un daudzbērnu ģimenēm.

Cēsu novada skolēni par sasniegumiem mācībās un panākumiem olimpiādēs tiek apbalvoti ar naudas balvām.

Infrastruktūras un pakalpojumu nodrošināšanai pašvaldība piesaista finansējumu no valsts institūcijām, privātiem fondiem un Eiropas Savienības.

Pašvaldība rīko projektu konkursus iedzīvotāju iniciatīvu atbalstīšanai, tomēr jauniešu iniciatīvu grupām un jauniešu organizācijām ir sarežģīti piedalīties šajos konkursos, jo galvenokārt nepieciešams līdzfinansējums, kas jauniešiem nav pieejams.

Nepietiekams ir finansējums dažādu nometņu rīkošanai jauniešiem, kuriem ir mazāk iespēju.

Problemātiska ir arī transporta nodrošināšana jauniešiem, kuri dzīvo ārpus Cēsu pilsētas, nokļūšanai uz un no pasākumiem, kuri notiek pilsētā.

Atsevišķos pašvaldības rīkotos pasākumos, kuros ir paredzēta dalības maksa, jauniešiem ir pieejamas atlaides.

Jauniešu informētības palielināšana un izpratne par jaunatni

Informāciju par lietderīgu brīvā laika pavadīšanu Cēsu novadā jaunieši var uzzināt, apmeklējot Cēsu novada pašvaldības (www.cesis.lv), Cēsu Bērnu un jauniešu centra (www.cbjc.lv), Cēsu pilsētas Mākslas skolas (www.cesumaklasskola.lv), Cēsu pilsētas

Sporta skolas (www.cesusportaskola.lv) un Cēsu novada Jauniešu domes (www.jauniesudome.weebly.com) interneta lapas, kā arī aktuālā informācija ievietota organizāciju sociālo kontu lapās. Drukātā veidā informācija aplūkojama informācijas stendos pilsētā, ikmēneša pasākumu plānā un pašvaldības bezmaksas izdevumā “Cēsu Vēstis”.

Skolās informācija par jauniešu aktualitātēm izvietota informācijas stendos un skolu mājas lapās, kā arī informācija tiek nodota klases audzināšanas stundu laikā. Dažas skolas pēc savas izvēles aktuālo informāciju sūta www.e-klase.lv.

Cēsu novada Jauniešu mājā jauniešiem ir iespēja iegūt informāciju arī par brīvprātīgā darba iespējām un dažādiem projektiem.

Nodarbinātības valsts aģentūras Cēsu filiālē ir pieejama informācija par brīvajām darba vietām, profesionālām apmācībām, informācija ir pieejama NVA mājas lapā- www.nva.lv. Nav izstrādāts konsultatīvais mehānisms, nosakot kur un kādā gadījumā jauniešiem ir iespēja saņemt nepieciešamo informāciju, konsultācijas un palīdzību. Portālā www.cesis.lv ir izveidota atsevišķa sadaļa „Jauniešiem”, kur ir izveidota apakšsadaļa, „Jauniešu organizācijas”.

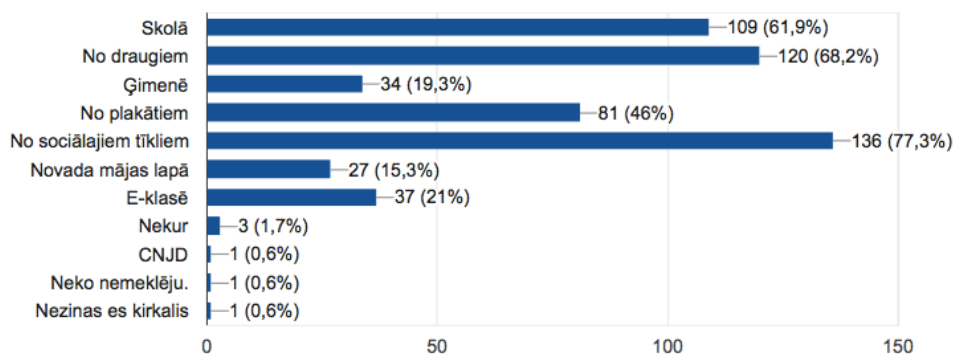
Cēsu novada Jauniešu domes izveidotajā blogā ir iespējams jauniešiem uzdot interesējošos jautājumus un saņemt atbildes. Cēsu novada pašvaldības interneta lapas sadaļā “Vēstule pašvaldībai” ir iespēja uzdot sev aktuālos jautājumus. Ātrākai saziņai Cēsu novada pašvaldība izstrādājusi mobilo aplikāciju “Cēsis 8911”, kas piedāvā iespēju nosūtīt informāciju par aktuālajām problēmām novadā, kā arī zvanīt pašvaldībai.

Jauniešiem aptaujā tika jautāts, kur viņi iegūst informāciju par aktualitātēm Cēsu novadā un kā vispopulārākais tika minēts tieši sociālie tīkli – 77.3 %.

Kur Tu iegūsti informāciju par jauniešiem rīkotajiem pasākumiem un aktualitātēm Cēsu novadā?

176 atbildes

Anketā jauniešiem tika jautāts, kuras ir populārākās internet vietnes, kuras viņi apmeklē, visbiežāk tika minēts Facebook, Instagram, Snapchat un You Tube.

70.5% atzīst, ka informācija par jauniešu pasākumiem ir pietiekama, bet 29.5 % min, ka informācija nav pietiekama un tās pieejamību varētu uzlabot.

Jauniešu līdzdalība lēmumu pieņemšanā un dalība jaunatnes organizācijās vai jauniešu iniciatīvas grupās

Jauniešu līdzdalības iespēja iesaistīties jaunatnes politikas un jauniešu dzīvi ietekmējošu lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas ir iespējama, tomēr domes komiteju laiks un domes sēžu laiks ir mācību stundu laikā. Ikvienam iedzīvotājam ir pieejami Cēsu novada domes sēžu audio ieraksti pašvaldības interneta lapā.

Jauniešu līdzdalība lēmumu pieņemšanā atsevišķos gadījumos tiek apzināti organizēta, piemēram, veidojot darba grupas, kurās īpaši tiek uzaicināti piedalīties jaunieši.

Cēsu novada Jauniešu dome ik gadu rīko jauniešu forumu, “kafiju ar politiķiem”, kura mērķis ir uzklaut jauniešu viedokli par dažādiem aktuāliem jautājumiem, izstrādāt ieteikumus to risināšanai.

Iespēju robežās pašvaldība sniedz savu atbalstu projektu īstenošanā – nodrošinot nepieciešamo priekšfinansējumu vai līdzfinansējumu, tādējādi ļaujot jauniešiem vairāk iesaistīties novada dzīves veidošanā.

Cēsu novada domes priekšsēdētājs un Cēsu novada pašvaldības administrācijas vadītāja piedāvā jauniešiem “ēnošanas”, tādējādi sniedzot iespēju iepazīties ar viņu ikdienu, darba pienākumiem un vairāk izprast pašvaldības darbu. Šobrīd jau vairāki jaunieši izmēģinājuši šo iespēju un atzīst, ka šī iniciatīva ļāvusi skaidrāk izprast pašvaldības darbu, funkcijas.

Pašvaldības pārstāvji izrāda iniciatīvu un interesi veidot sadarbību ar jauniešiem, atsaucas uz ielūgumiem apmeklēt pasākumus, kas saistīti ar jauniešu un pašvaldības sadarbību. Darbinieki nepieciešamības gadījumā iesaistās darba grupu sastāvā, kas saistītas ar jaunatnes politiku ietekmējošiem jautājumiem, kā arī vienmēr tiek nodrošināta jauniešu aktīva līdzdalība.

Jauniešu pieredzes apmaiņa vietējā, reģionālajā, nacionālajā vai starptautiskā mērogā notiek vairāk neformāli un ir atkarīga no jaunatnes darba jomā strādājošo profesionāļu iniciatīvas un entuziasma. Tā nav stratēģiski plānota un strukturēta ar konkrētiem mērķiem un uzdevumiem. Cēsu novada pašvaldības jaunatnes organizācijas ir īstenojušas dažāda veida

projektus gan vietējā, gan starptautiskā līmenī, saņemot līdzfinansējumu un priekšfinansējumu no Cēsu novada pašvaldības.

Lai nodrošinātu jauniešu dalību lēmumu pieņemšanā, Cēsu novada pašvaldībā no 2002.gada darbojas Jauniešu dome. Tās mērķis ir veicināt aktīvu un radošu jauniešu dzīvi Cēsu pilsētā. Jauniešu domes uzdevums ir izteikt, pieņemt un izanalizēt priekšlikumus un ierosinājumus, kas ir saistīti jauniešu interešu un vajadzību īstenošanu, atbilstoši darba plānam izstrādāt un realizēt jauniešu interesēm atbilstošus priekšlikumu projektus.

Cēsu Jauniešu dome ar pašvaldības atbalstu darbojas „Jauniešu mājā” Rīgas ielā 23. Šīs telpas bezmaksas ar pašvaldības atbalstu izmanto arī biedrība “Youth for City – City for Youth” un dažādas jauniešu neformālās interešu grupas.

Ar pašvaldības atbalstu ir izveidots dienas centrs „Saules taka”, kur ar sociālā pedagoga atbalstu notiek dažādas iniciatīvas pusaudžiem un jauniešiem, kuri ir sociālā dienesta redzeslokā.

Cēsu novada skolās darbojas skolēnu pašpārvaldes, sniedzot iespēju jauniešiem ietekmēt dažādus jautājumus, kas saistīti ar jauniešu skolas dzīvi.

Biedrība „Jaunatne par” galvenokārt darbojas ar “Erasmus+” projektiem. Cēsu novadā aktīvi darbojas Jaunsargi, iesaistot gan puīšus gan meitenes. Novadā ir vairākas īslaicīgās jauniešu iniciatīvas grupas, kas īsteno projektus ar konkrētu mērķi un šo grupu pastāvēšanas ilgums ir mainīgs (atkarībā no projekta ilguma).

Jauniešu brīvā laika pavadīšanas iespējas

Cēsīs jauniešiem vecumā no 13 līdz 18 gadiem piedāvājums brīvā laika pavadīšanai ir ļoti plašs, tomēr jauniešiem, kuri ir vecāki par 18 gadiem, sev interesējošu piedāvājumu atrast ir grūtāk. Ierobežotas iespējas kvalitatīvai brīvā laika pavadīšanai ir arī tiem jauniešiem, kuri dzīvo ārpus Cēsīm, jo viņu iespējas ir atkarīgas vai nu no sabiedriskā transporta kustības grafika vai tuvinieku iespējām nodrošināt jauniešu nokļūšanu uz Cēsīm un atpakaļ.

Cēsu novadā jauniešiem ir iespēja apmeklēt trīs profesionālās ievirzes izglītības iestādes – Cēsu pilsētas Mākslas skolu, Cēsu pilsētas Sporta skolu un Alfrēda Kalniņa Cēsu Bērnu mūzikas skolu. Jauniešiem ir iespēja arī pilnveidot dzīvē noderīgas prasmes un iemaņas, izkopt spējas un talantus daudzveidīgās interešu izglītības programmās Cēsu Bērnu un jauniešu centrā un izglītības iestādēs. Esošais piedāvājums ir daudzpusīgs.

Audzēkņi regulāri piedalās novada, valsts un starptautiska mēroga konkursos un sacensībās, uzrādot labus rezultātus. Šis piedāvājums pieejams gandrīz ikvienam interesentam - no vecāku līdzfinansējuma atbrīvotas personas, kurām noteikts

maznodrošinātas vai trūcīgas ģimenes statuss. 50 % vecāku līdzfinansējums noteikts daudz bērnu ģimenēm, ja 3 un vairāk bērnu apmeklē profesionālās ievirzes izglītības iestādes. Samazināts vecāku līdzfinansējums noteikts bērniem ar īpašām vajadzībām.

Papildus tam jauniešiem ir iespēja iesaistīties jauniešu organizācijās, interešu grupās, vai arī apmeklēt piedāvājumu klāstu, ko organizē jauniešu organizācijas un dažādas iestādes. Šajos pasākumos jaunieši piedalās bez maksas.

Kopš 2011. gada Cēsīs aktīvi darbojas Zinātkāres centrs “Z(in)oo”, kas piedāvā dažādas izglītojošas aktivitātes. Par centra apmeklējumu noteikta ieejas maksa.

Jaunieši savu brīvo laiku var pavadīt Dienas centrā “Saules taka”, brīvā laika centrā Cēsu Bērnu un jauniešu centrā un Jauniešu mājā.

Cēsu novada jaunieši arī paši var plānot un organizēt savu brīvo laiku pēc saviem ieskatiem – sportojot, izklaidējoties vai atpūšoties kopā ar draugiem tam speciāli aprīkotās vietās – iekšpagalmu sporta laukumos, skolu sporta laukumos, stadionā, skeitparkos gan Cēsīs, gan Vaivē.

Problemātiski jauniešiem pašiem savu brīvo laiku organizēt ziemā – finansiālu apsvērumu dēļ ne visi var izmantot ziemas atpūtas iespējas, slēpojot kādā no apkārtnē esošajiem kalniem, kur noteikta ieejas maksa.

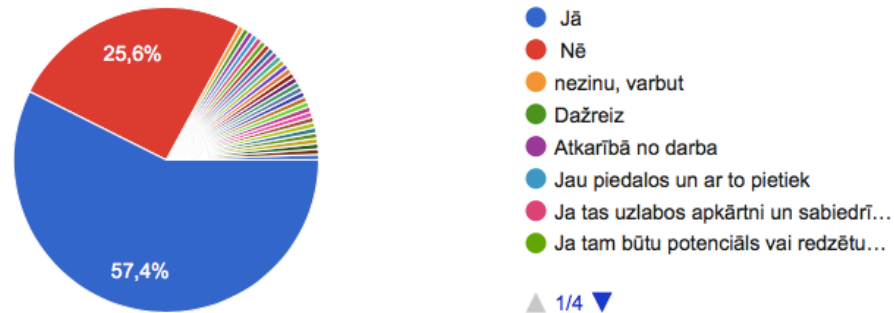
Anketā jaunieši atzīst, ka vislabprātāk brīvo laiku pavada vienkārši ar draugiem – 83.5 % vai ar ģimeni – 69.9 %. 51.7 % nodarbojas ar sportu, 59.1 % apmeklē dažādus pasākumus, 34.1 % lasa grāmatas, 42.6 % skatās TV, 25.6 % spēlē datorspēles, 60.2 % brīvo laiku pavada internetā, 23.3% apmeklē jauniešu organizācijas, 17.6 % (31 jauniešis) veic brīvprātīgo darbu, 26.7% apmeklē dažādus seminārus un izglītojošus pasākumus.

Jauniešiem tika jautāts, kāda veida nodarbības/pasākumi, kas viņus interesē, netiek piedāvāts Cēsu novadā. Liela daļa jauniešu brīvajās atbildēs rakstīja, ka nevar iedomāties, kas viņiem pietrūktu, bet daži minēja meiteņu futbolu, mākslas vingrošanu, mācību prakses dažādās profesijās, iekštelpu slidotavu, foto sacensības, jauniešu motivāciju veicinošus pasākumus, hokeju, zviedru un korejiešu valodas kursus, vairāk izglītojošu lekciju un nodarbību par kultūru, mākslu, Ghetto, teātra nodarbības, saliedēšanas pasākumi. Tajā pašā laikā 46.6% aptaujāto atzīst, ka viņu galvenais šķērslis brīvā laika aktivitāšu neapmeklēšanai ir viņu interesēm neatbilstošs piedāvājums. Cēsu novadā ir gana plašs brīvā laika aktivitāšu piedāvājums, ko jaunieši var apmeklēt bez maksas, bet kā galveno ierobežojošo faktoru brīvā laika pavadīšanai jaunieši aptaujā min tieši finanšu trūkumu – 65.9% respondenti. 46% atzīst, ka pasākumi notiek viņiem nepiemērotā laikā.

Salīdzinoši populārs aptaujāto vidū ir arī brīvprātīgais darbs:

Vai Tu būtu gatavs/-a iesaistīties brīvprātīgajā darbā, par to nesaņemot algu?

176 atbildes

Jauniešu sociālā aizsardzība

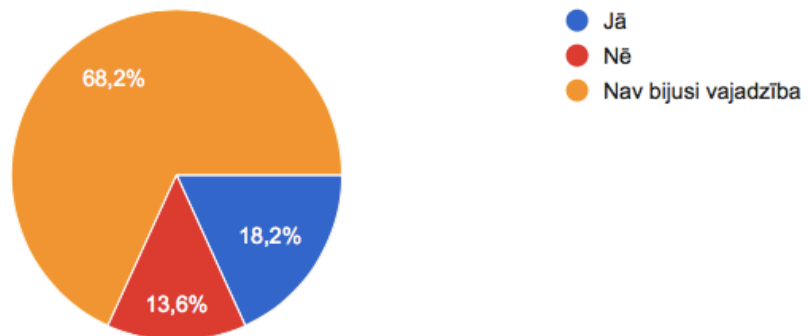
Jauniešu sociālās atstumtības mazināšanai darbs notiek dažādās organizācijās – Cēsu novada pašvaldība aģentūrā “Sociālais dienests”, Probācijas dienestā. Ar pašvaldības atbalstu ir arī izveidots dienas centrs „Saules taka”, kur ar sociālā pedagoga atbalstu notiek dažādas iniciatīvas pusaudžiem un jauniešiem, kuri ir sociālā dienesta redzeslokā.

Pašvaldība veicina jauniešu neformālās izglītības iespējas, atbalstot un popularizējot jauniešu neformālās izglītības projektus un pasākumus.

Jauniešiem anketā tika jautāts, vai viņi zin, kur var saņemt palīdzību krīzes situācijās un salīdzinoši liels respondent skaits atzina, ka viņiem nav bijusi nepieciešamība meklēt palīdzību:

Vai Tu zini, kur vari saņemt palīdzību krīzes situācijās (psiholoģiskas grūtības, finansiālas grūtības, attiecību jautājumi, grūtības ģimenē u.c.)?

176 atbildes

Sabiedriskā kārtība un drošība, jauniešu rīcības atbilstība tiesiskām vai tikumiskām normām

Jauniešu aptaujas rezultāti liecina, ka salīdzinoši liels ir to jauniešu skaits, kuri lieto vai ir pamēģinājuši atkarību izraisošās vielas:

Cigaretēs – 60.2 %

Alkoholiskie dzērieni 80.7 %

Narkotiskās vielas 13.6%, kas ir 24 jaunieši

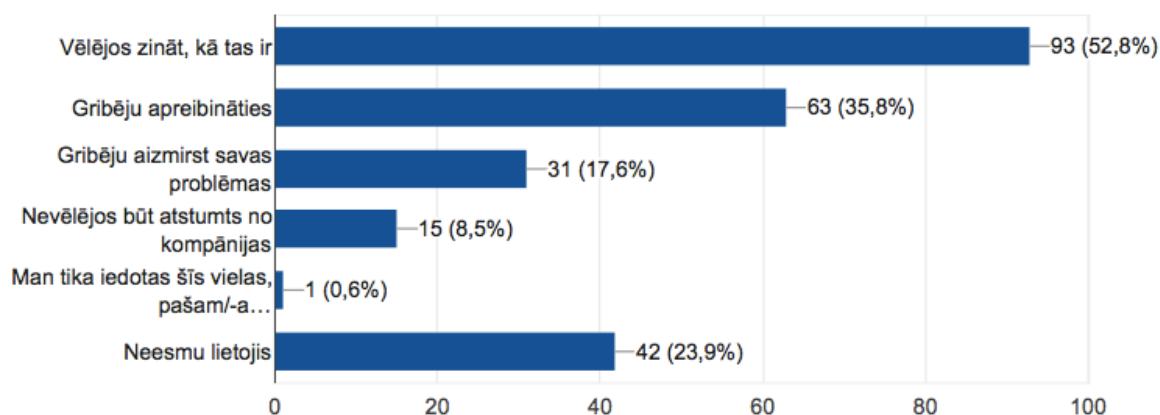
Nav mēģinājuši 15.9 %.

35.2 % aptaujāto jauniešu ir bijuši kompānijās, kurās lieto narkotiskās vielas, 10.2% atzina, ka lieto atkarību izraisošās vielas vidēji reizi nedēļā, bet 45.5 % - dažas reizes gadā.

Jauniešiem tika jautāts arī par lietošanas iemesliem un šo vielu pieejamību:

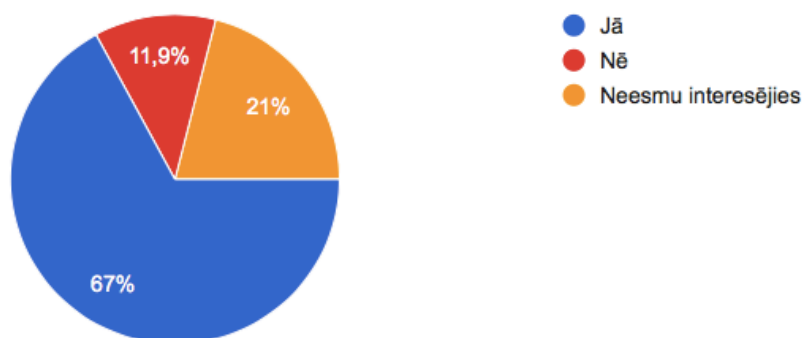
Ja esi lietojis apreibinošās vielas, kāds bija iemesls?

176 atbildes

Vai, Tavuprāt, nepilngadīgam jauniešim ir viegli iegādāties apreibinošās vielas?

176 atbildes

Kā risinājumu jaunieši min brīvā laika piedāvājuma paplašināšanu, izglītojošu pasākumu organizēšanu par atkarību izraisošo vielu lietošanas sekām, dažādu veselības veicinošu akciju organizēšanu, kā arī piedāvāt atbalsta sistēmu jauniešiem, kuri nonākuši grūtībās. Stratēģijas izstrādes procesā jaunieši tikās jauniešu forumā, kur arī tika runāts par šāda atbalsta mehānisma nepieciešamību, bet tajā pašā laikā jaunieši atzina, ka nezina par jau esošajām iespējām – skolu un pašvaldības psihologi, sociālā dienesta pakalpojumi, kurus būtu nepieciešams popularizēt.

Pēc Valsts policijas datiem, Cēsu novadā dzīvojošie nepilngadīgajiem likumpārkāpēji (vecumā līdz 18), kuri atrodas VP nepilngadīgo likumpārkāpēju uzskaitē un ar kuriem regulāri katru mēnesi tiek strādāts, ir:

- 2017.gada 1.pusgadā – 3;
- 2017.gada 2.pusgadā – 4;
- 2018.gada 1.pusgadā – 2.

VP VRP Cēsu iecirkņa Elektronisko notikumu žurnāla pieejamā informācija, liecina, ka 2017.gada 1. pusgadā kopā ir 1171 ieraksts, no kuriem 65 gadījumos bijuši iesaistīti nepilngadīgie līdz 18 gadu vecumam:

- nodarījumi pret īpašumu (zādzības, svešas mantas bojāšana vai iznīcināšana u.c.) -23;
- nodarījumi pret sabiedrisko kārtību (alkoholisko dzērienu lietošana, sīkais huligānisms, ģimenes konflikti, trokšņošana u.c.) – 10;
- nodarījumi pret personas dzīvību un veselību (miesas bojājumu tīša nodarīšana, nelaimes gadījumi, pašnāvības u.c.) – 16;
- ar narkotiskām vielām saistīti nodarījumi – 3.

187 gadījumos jaunieši vecumā no 13 - 25 gadiem:

- nodarījumi pret īpašumu – 37;
- nodarījumi pret sabiedrisko kārtību - 9;
- nodarījumi pret personas dzīvību un veselību – 40;
- ar narkotiskām vielām saistīti nodarījumi – 7.

2017.gada 2.pusgadā kopā ir 1198 ieraksti, no tiem 89 gadījumos bijuši iesaistīti nepilngadīgie līdz 18 gadu vecumam, 214 gadījumos jaunieši vecumā no 13 - 25 gadiem:

- nodarījumi pret īpašumu – 42;
- nodarījumi pret sabiedrisko kārtību - 77;
- nodarījumi pret personas dzīvību un veselību – 30;
- ar narkotiskām vielām saistīti nodarījumi – 4.

2018.gada 1.pusgadā kopā 1107 ieraksti, no tiem 92 gadījumos bijuši iesaistīti nepilngadīgie līdz 18 gadu vecumam, 175 gadījumos jaunieši vecumā no 13 - 25 gadiem:

- nodarījumi pret īpašumu – 33;

- nodarījumi pret sabiedrisko kārtību - 37;
- nodarījumi pret personas dzīvību un veselību – 39;
- ar narkotiskām vielām saistīti nodarījumi – 9.

Pēc Ceļu policijas reģistra pieejamiem datiem par ceļu satiksmē sastādītajiem protokoliem:

2017.gada 1. pusgadā

Jaunieši vecumā 13 - 25:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 127 protokoli;
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 211 protokoli.

Jaunieši vecumā 11 - 18:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 22 protokoli;
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 48 protokoli.

2017.gada 2. pusgadā

Jaunieši vecumā 13 - 25:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 57 protokoli;
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 142 protokoli.

Jaunieši vecumā 11 – 18:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 11 protokoli;
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā – 26 protokoli.

2018.gada 1. pusgadā

Jaunieši vecumā 13 – 25:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 95 protokoli (kopā 385 protokoli);
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 187 protokoli (kopā 929 protokoli).

Jaunieši vecumā 11 – 18:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 12 protokoli;
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši ceļu satiksmes pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 22 protokoli.

Par Administratīvajiem pārkāpumiem (izņemot ceļu policijas protokolus) pieejamie dati.

2017.gada 1. pusgadā

Jaunieši vecumā 13 – 25:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši administratīvo pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 32 protokoli (kopā reģistrēts 731 protokols);
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši administratīvo pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 56 protokoli (kopā reģistrēti 1362 protokoli).

2017.gada 2. pusgadā

Jaunieši vecumā 13 – 25:

- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši administratīvo pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 88 protokoli (kopā reģistrēti 460 protokoli);
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši administratīvo pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 175 protokoli (kopā reģistrēti 953 protokoli).

2018.gada 1. pusgadā

Jaunieši vecumā 13 – 25:

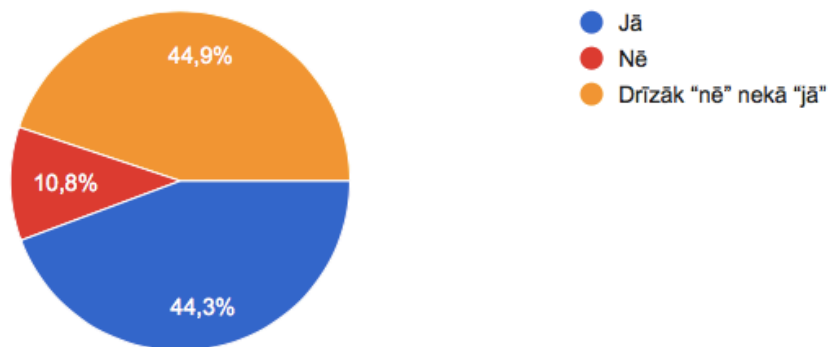
- Cēsu novada jauniešiem, kuri izdarījuši administratīvo pārkāpumu pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 105 protokoli (kopā reģistrēti 515 protokoli);
- Jebkura novada jaunieši, kuri izdarījuši administratīvo pārkāpumu Cēsu novada teritorijā - 227 protokoli (kopā reģistrēti 1046 protokoli).

Jauniešu nodarbinātība

Jauniešu aptaujas rezultāti liecina, ka jauniešiem pietrūkst informācijas par nodarbinātības iespējām:

Vai zini, kur iegūt informāciju par nodarbinātības iespējām?

176 atbildes

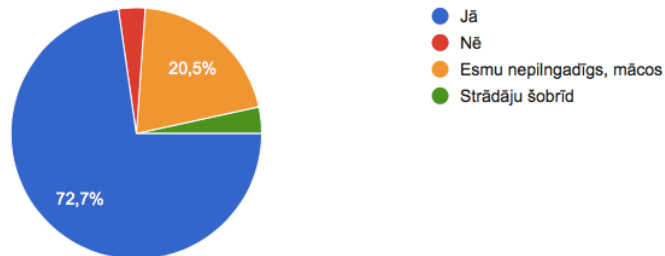

Jauniešiem anketā tika jautāts par dažādiem dzīves izaicinājumiem un kā vienu no izaicinājumiem jaunieši min nodarbinātības jomā - laba darba atrašanu, kā iemeslu minot pieredzes trūkumu. Cēsu novada Jauniešu mājā 2018.gadā tika izveidota brīvprātīgā darba sistēma un ieviests jauniešu pateicības pasākums "Zelta Briedis". Brīvprātīgā darba sistēmas izveidošanas galvenais iemesls bija tieši tas, ka jaunieši bieži vien forumos un citos pasākumos min, ka viņiem ir grūtības atrast darbu pieredzes trūkuma dēļ. Izstrādātā sistēma paredz, ka jebkuram jauniešim ir iespējams saņemt Jauniešu mājā brīvprātīgā darba grāmatiņu, kurā viņš raksta veikto brīvprātīgo darbu, apraksta, ko viņš ir iemācījies (to ar parakstu apstiprina darba devējs) un reizi gadā jauniešis saņem pašvaldības pārstāvju parakstītu apliecinājumu, kur ir minēta jaunieša iegūtā pieredze un nostrādātās stundas.

Lai gan kopumā anketa atspoguļo, ka salīdzinoši lielum aptaujāto jauniešu skaitam jau ir algota darba pieredze:

Vai Tu esi strādājis algotu darbu?

176 atbildes

Tikai 17% apgalvo, ka Cēsu novadā nav iespējams atrast darbu jauniešiem, kurš vēlas strādāt.

Jauniešu veselība un veselīgs dzīvesveids

Jauniešiem anketā tika jautāts par viņu pašsajūtu ģimenē, draugu lokā un sabiedrībā, kas ir rādītājs viņu emocionālajai pašsajūtai kopumā. 80 % jaunieši atzīst, ka ir apmierināti ar savām attiecībām ģimenē, 16% ir daļēji apmierināti un tikai 4 procenti vērtē negatīvi savas attiecības ģimenē. Ļoti līdzīgi rādītāji ir arī vērtējot savstarpējās attiecības ar draugiem, kas ir vērtējams kā pozitīva iezīme un liecina par to, ka jauniešiem ir atbalsts un resursi gan draugu, gan ģimenes vidū. Nedaudz kritiskāk jaunieši vērtē sevi. Ar sevi apmierināti ir 53.4%, daļēji - 33.5%, bet ar sevi neapmierināti ir 13.1 % respondentu. Tāpat sabiedrībā nepieņemti jūtas tikai 6.8% respondent, kas ir 11 jaunieši, bet par pašnāvību ir domājuši 37.5 % aptaujāto.

Jauniešiem tika arī jautāts, kā viņi vērtē savu veselības stāvokli un kā viņi rūpējas par sav veselību. Iezīmējas tendence, ka viņi ārstus neapmeklē. 50% apgalvo, ka viņi pieārstiem neiet, bet jūtas labi, 17 % atzīst, ka ir veselības problēmas, bet pie ārstiem neiet, 29% - ir veselības problēmas, bet ārstējas, 4 % aptaujāto jauniešu nav izpratnes, kā vērtēt savu veselības stāvokli. Kā galvenos veidus, kā jaunieši rūpējas par savu veselību, viņi min gan sportošanu, gan veselīgu uzturu, kvalitatīvu miegu, vitamīnu lietošanu u.c.

2017. gada 18. aprīlī Cēsu novada pašvaldība ir noslēgusi vienošanos ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru par Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 9.2.4.2/16/I/105 "Pasākumi Cēsu novada pašvaldības iedzīvotāju veselības veicināšanai un slimību profilaksei" īstenošanu, kura mērķis trīs gadu periodā ir vārst Cēsu novada iedzīvotāju, tajā skaitā sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju uzmanību uz slimību profilakses un veselību veicinošu aktivitāšu nozīmi ikdienā, vienlaikus uzlabojot pieejamību veselības

veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem visiem Cēsu novada iedzīvotājiem. Projekta ietvaros tiks organizēti 30 veselības veicināšanas pasākumi ik gadu. Galvenās projekta aktivitātes ietver veselību veicinošus pasākumus - dažāda veida kustību nodarbību organizēšanu, tajā skaitā organizējot koptreniņus dažādās sporta disciplīnās Cēsu novada iedzīvotājiem, kas ietver jogas, nūjošanas un skriešanas nodarbības trenera klātbūtnē, TRX piekares sistēmas treniņus, distanču slēpošanu, kā arī kustību un deju nodarbības personām ar funkcionāliem traucējumiem. Papildus fiziskajām aktivitātēm tiks organizētas arī veselīgās vasaras nometnes skolas vecuma bērniem un maznodrošināto un trūcīgo ģimeņu bērniem. Projekta ietvaros tiks organizēti arī semināri, lekcijas un cita veida izglītojošie pasākumi. Projektā plānotās aktivitātes balstītas uz Cēsu novada vietējās situācijas analīzi un problēmsituāciju noteikšanu, tādejādi risinot mērķauditorijas vajadzības.

2.1. INSTITUCIONĀLĀ SISTĒMA DARBA AR JAUNATNI ĪSTENOŠANAI UN DARBA AR JAUNATNI KOORDINĀCIJAI

Jaunatnes likums nosaka, ka pašvaldība, pildot savas funkcijas, piedalās valsts jaunatnes politikas īstenošanā. Tāpat arī Jaunatnes likumā ir noteikts, ka pašvaldība var izveidot institucionālu sistēmu, lai nodrošinātu darbu ar jaunatni, nosakot atbildīgo institūciju vai ieceļot jaunatnes lietu speciālistu — personu, kas plāno, veic un koordinē darbu ar jaunatni, izveidojot jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju vai paredzot citu kārtību, kādā veicams darbs ar jaunatni. Ja pašvaldība izveido jaunatnes lietu konsultatīvo komisiju, kas veicina vietējās jaunatnes politikas saskaņotu izstrādi un īstenošanu, kā arī jauniešu līdzdalību lēmumu pieņemšanā, tās sastāvā jāiekļauj pašvaldības speciālistus, kuri veic darbu ar jaunatni, jaunatnes organizāciju, jauniešu iniciatīvu grupu vai citu biedrību un nodibinājumu, kas veic darbu ar jaunatni, pārstāvjus.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Pilnveidot jaunatnes darba sistēmu Cēsu novadā.	Veikt pētījumu par jauniešu apdzīvotību Vaives pagastā un apzināt, vai ir iespējams noteikt stratēģiski izdevīgas vietas, kur attīstīt jaunatnes darbu Vaivē. Cēsu novada Jauniešu domes pārstāvji tiek ar	Izpētīta situācija un iespējas Vaives pagastā un attīstīta sadarbība. Aktualizēts Jaunatnes lietu konsultatīvās	2019-2023	Cēsu novada Jauniešu māja, Cēsu novada Jauniešu dome, Vaives pagasta izglītības iestādes, Vaives pagasta

	Vaives pagasta izglītības iestāžu pārstāvjiem. • Pārskatīt Jaunatnes lietu konsultatīvās komisijas sastāvu un nolikumu.	komisijas nolikums un sastāvs.		pašpārvalde, Vaives pagasta organizācijas.
Attīstīt sadarbību ar jaunatnes darbā iesaistītajām orgnaizācijām	• Organizēt tikšanos ar izglītības iestāžu pārstāvjiem (skolēnu pašpārvaldes un direktora vietnieks audzināšanas darbā) • Apzināt jaunatnes darbā iesaistītās organizācijas un izveidot sadarbības platformu. • Organizēt atvērto durvju dienas Jauniešu mājā.	Apzinātas jaunatnes darbā iesaistītās organizācijas un sadarbības iespējas. Popularizēts jaunatnes darbs.	2019-2020	Cēsu novada Jauniešu māja, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada izglītības iestādes, Citas organizācijas, kuras saistītas ar jauniešiem.

2.2. DARBA AR JAUNATNI STRATĒĢISKĀ PLĀNOŠANA

Viens no būtiskiem rādītājiem mērķtiecīgas un ilgtspējīgas politikas īstenošanā ir esošie politikas plānošanas dokumenti (programmas, rīcības plāni u.c.). Pašvaldība var izstrādāt un ieviest vietēja līmeņa politikas plānošanas dokumentus jaunatnes politikas jomā, tāpat pašvaldība var risināt šos jautājumus pašvaldības attīstības programmā.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Apstiprināt Cēsu novada Jaunatnes politikas stratēģiju 2019.-2023.gadam.	• Stratēģijas sabiedriskā apspriešana. • Stratēģijas apstiprināšana Domes sēdē. • Nodrošināt Jaunatnes politikas stratēģijas sasaisti ar esošajiem pašvaldības plānošanas dokumentiem.	Apstiprināts plānošanas dokuments.	2018	Cēsu novada pašvaldība Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja, Cēsu novada p/a “Sociālais dienests” Provācijas

				dienests Pašvaldības policija, Valsts policija, Cēsu novada izglītības iestādes. Cēsu novada Bāriņtiesa.
Veikt kvalitatīvu atbilžu sniegšanu uz ikgadējo IZM darba ar jaunatni aptaujū.	• Aptauju aizpildīt, balstoties reālajos faktos. • Izmantojot iesniegto informāciju, analizēt ikgadējo pašvaldības darbu.	Kvalitatīvi aizpildīta IZM anketa par Cēsu novada datiem.	Katru gadu janvārī	Jaunatnes lietu speciālists, pašvaldības speciālisti
Jaunatnes darba un Jaunatnes politikas stratēģijas izvērtēšana	• Tikties reizi divos gados jaunatnes darbā iesaistītajiem, lai izvērtētu sasniegto un izstrādātu rīcības plānu nākošajiem diviem gadim.	Sistemātiski plānots un izvērtēts jaunatnes darbs.	Reizi divos gados maijā.	Jaunatnes lietu speciālists, izglītības nodaļas metodīķis, Cēsu Bērnu un jauniešu centra pārstāvis, jaunatnes darbā iesaistītās organizācijas.

2.3. PAŠVALDĪBAS BUDŽETS DARBAM AR JAUNATNI

Efektīvi īstenojot jaunatnes politiku, ieguldītie resursi var nebūt lieli, bet tos ir nepieciešams ieguldīt mērķtiecīgi, atbilstoši pašvaldības darba ar jaunatni stratēģijai. Šī sadaļas mērķis ir izvērtēt ieguldītos resursus darba ar jaunatni īstenošanā un salīdzināt izdevumu efektivitāti. Kā efektīvu līdzfinansējuma piesaisti definējot jauniešu iesaisti dažādos projektos.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Izveidot fondu jauniešu	• Saruna pašvaldībā par iespēju nodrošināt fondu	Cēsu novada Jauniešu iniciatīvu	2019-2023	Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada

iniciatīvām pašvaldībā.	jauniešu iniciatīvām. • Izstādāt jauniešu iniciatīvu fonda nolikumu. • Popularizēt fondu izglītības iestādēm un citiem interesentiem.	projektu konkurss, kurā tiek atbalstītas jauniešu iniciatīvas izglītības iestādēs un novadā.		Jauniešu māja, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu novada jaunieši.
Transporta pieejamības nodrošināšana Vaives jauniešiem	• Apzināt situāciju par transporta pieejamību Vaives jauniešiem pasākumu apmeklēšanai. • Organizēt sarunu pašvaldībā par iespēju risināt Vaives jauniešu nokļūšanu uz jauniešu pasākumiem un izglītojošām aktivitātēm ārpus izglītības iestādēm.	Nodrošināta jauniešu pasākumu un aktivitāšu pieejamība Vaives pagastā dzīvojošajiem jauniešiem.	2019-2020	Cēsu novada pašvaldība, Vaives pagasta pārvalde, Cēsu novada Jauniešu māja.
Uzlabot Cēsu novada Jauniešu mājas piedāvājumu un finansējumu.	• Vērtēt iespēju palielināt Cēsu novada jauniešu darba un aktivitāšu budžetu. • Turpināt atbalstīt Cēsu novada Jauniešu mājas projektus ar pašvaldības priekšfinansējumu un grāmatvedības nodrošināšanu.	Paplašināts piedāvājums jauniešiem Cēsu novadā.	2019-2023	Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Jauniešu māja, Cēsu Bērnu un jauniešu centrs.

2.4. JAUNIEŠU INFORMĒTĪBAS PALIELINĀŠANA UN IZPRATNE PAR JAUNATNI

Viens no būtiskākajiem aspektiem jaunatnes politikas īstenošanā ir informācija. Pirmkārt, pašvaldības jaunatnes politikas īstenošanā ir nepieciešams nodrošināt pietiekamas un kvalitatīvas zināšanas par jauniešiem un jauniešu situāciju pašvaldībā, un otrkārt, lai

panāktu jauniešu līdzdalību un aktivitāti, ir nepieciešams nodrošināt jauniešiem iespējas saņemt nepieciešamo informāciju attiecīgā kvalitātē un kvantitātē. Pastāv dažādas iespējas, kā pašvaldībā iegūt nepieciešamo informāciju par jauniešiem, piemēram, dažādas aptaujas, dažādu institūciju un pašu jauniešu ziņojumi pašvaldībai. Šīs sadaļas mērķis ir radīt priekšstatu par pašvaldības aktivitātēm informācijas jomā. Labākas zināšanas un izpratne par jauniešiem, kā arī informācija jauniešiem ir ne tikai būtisks virziens pašvaldību jaunatnes politikā, bet arī valsts līmenī ir viens no būtiskākajiem aspektiem, tāpat kā tā ir viena no Eiropas Savienības sadarbības jaunatnes politikas jomā ietvara prioritātēm.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Jauniešu māju attīstīt kā informācijas punktu, kur tiek aktualizēta informācija.	Informācijas apkopošana par iespējām jauniešiem gan Cēsu novadā, gan reģionālā un starptautiskā mērogā un šīs informācijas popularizēšana sociālajos tīklos. Popularizēt Jauniešu māju kā informācijas pieejamības punktu.	Plaša informācijas pieejamība jauniešiem par iespējām.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja, Izglītības u.c. ministrijas, Jaunatnes starptautisko programmu aģentūra, sadarbības organizācijas.
Palielināt jauniešu un sabiedrības informētību par darbu ar jaunatni, par jauniešu iespējām.	Cēsu novada Jauniešu dome izvērtē savu komunikācijas kanālu efektivitāti un spēju ar tiem uzrunāt jauniešus. attīstīt platformu "Jauniešiem" Cēsu novada mājaslapā un citos sociālajos tīklos. Jāapzina jaunās metodes komunikācijā ar jauniešiem. Pašvaldība sabiedrībai skaidro	Pašvaldība ar novada jauniešiem komunicē caur kanālu, kuru jaunieši izmanto. Jaunieši zina, kur meklēt informāciju par novada aktualitātēm un iespējām. Pašvaldībā izveidota ērta	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja, Cēsu novada pašvaldība.

	darba ar jaunatni veikšanas nepieciešamību. • Pašvaldība izvērtē interneta pieejamību. • Izstrādāta Cēsu novada jauniešu vizuālā identitāte.	informācijas izplatīšanas sistēma jauniešu sasniegšanai.		

2.5. JAUNIEŠU LĪDZDALĪBA LĒMUMU PIENĒMŠANĀ UN DALĪBA JAUNATNES ORGANIZĀCIJĀS VAI JAUNIEŠU INICIATĪVU GRUPĀS

Jauniešu līdzdalība un dažādas iniciatīvas ir viens no galvenajiem jaunatnes politikas rādītājiem. Pašvaldība, nodrošinot jauniešu līdzdalību un iniciatīvu īstenošanas iespējas, pirmkārt, veicina jauniešu izaugsmi, un mazina jauniešu antisociālu uzvedību. Jauniešu līdzdalības un iniciatīvu atbalsts veicina ne tikai jauniešu izaugsmi, bet arī pašvaldības attīstību, ņemot vērā, ka jaunieši bieži vien var ierosināt inovatīvus un radošus risinājumus dažādām problēmām. Viens no principiem Eiropas Savienības sadarbības ietvara jaunatnes politikas jomā ir „nekas par jauniešiem bez jauniešiem”. Pašvaldības savā darbībā nodrošina jaunatnes organizācijām un jauniešu iniciatīvu grupām iespēju iesaistīties jaunatnes politiku ietekmējošu lēmumu apspriešanā pirms to pieņemšanas.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Stiprināt Cēsu novada Jauniešu domi un skolēnu pašpārvaldes.	• Attīstīt un popularizēt Cēsu novada Pateicības dienu jauniešiem “Zelta Briedis”. • Organizēt apmācības Cēsu novada Jauniešu domei un skolēnu pašpārvaldēm. • Organizēt profesionālu atbalstu no Cēsu novada Domes.	Stipras jauniešu organizācijas, kur novada jaunieši var iesaistīties, lai būtu līdzdalīgi jeb arī izmantot kā saikni savu vēlmju un aktualitāšu nodošanai.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja.
Paplašināt Jauniešu mājas	• Projektu rakstīšanas apmācības un	Izglītoti un prasmīgi jaunieši, kuri ir	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists,

piedāvājumu jauniešiem, kuri vēlas būt līdzdalīgi Cēsu novada dzīves veidošanā.	finanšu piesaistes apmācības.	Cēsu novada nākotne.		Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja.
Veicināt Jauniešu iesaisti lēmumu pieņemšanā novadā.	• Vērtēt Jauniešu forumu formu un veidu; vērtēt, kā tiek organizēti forumi un tikšanās ar politiķiem; apsvērt stratēģijas un satura maiņu. • Attīstīt Jauniešu forumus un Kafiju ar politiķiem. • Popularizēt iespēju klausīties Domes sēdes online. • Turpināt Cēsu novada Jauniešu domes iesaisti, analizējot Domes sēžu darba kārtību, lai nepieciešamības gadījumā izteiktu savu viedokli. • Attīstīt pašvaldības darbinieku ēnošanas dienas. • Organizēt Cēsu novada domes administrācijas pārstāvju, deputātu viesošanas Cēsu novada Jauniešu domē. • Popularizēt Domes priekšlikumu un ierosinājumu kastī.	Jaunieši sajūt sevi kā daļu no Cēsu novada, jūtas līdzdalīgi, līdzatbildīgi sava novada dzīves veidotāji.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja.

2.6. JAUNIEŠU BRĪVĀ LAIKA LIETDERĪGA IZMANTOŠANA

Pašvaldības atbalsts jauniešu brīvā laika lietderīgai izmantošanai ir būtisks uzdevums, kas jāīsteno pašvaldībai, jo jauniešu bezdarbības rezultātā var tikt veicināta jauniešu antisociāla uzvedība, noziedzība, atkarības problēmas un citas pašvaldības attīstībai nevēlamas parādības. Jaunatnes politikas kontekstā lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespējas ir jauniešu ārpus formālās izglītības, ģimenes un darba tirgus aktivitātes ar mērķi veicināt jauniešu personības izaugsmi, piemēram, jauniešu brīvprātīgais darbs vai neformālā izglītība. Jaunatnes brīvā laika kvalitatīvai izmantošanai ir būtiski, lai jauniešiem neatkarīgi no mantiskā stāvokļa būtu iespējas īstenot savas intereses kultūras, sporta, neformālās izglītības un citās jomās, kā arī uzturēt pozitīvus savstarpējos sociālos kontaktus, kas balstīti uz kopīgiem sociāli atbalstāmiem mērķiem un interesēm. Jauniešiem iesaistoties dažādās aktivitātēs savā brīvajā laikā, svarīgi attīstīt jauniešu iemaņas un prasmes, kas ļautu jauniešiem nākotnē iekļauties darba tirgū, veidot ģimenes un kļūt par pilnvērtīgiem un aktīviem pilsoniskās sabiedrības locekļiem. Tādējādi pašvaldības atbalsts jauniešu brīvā laika lietderīgai izmantošanai ir ne tikai jauniešu, bet arī pašvaldības attīstības interesēs. Šis sadaļas mērķis ir radīt pārskatu par pašvaldības atbalstu un līdzdalību jauniešu lietderīga brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšanā. Valsts un pašvaldības veicina jauniešu neformālo izglītību, brīvprātīgo darbu, fiziskās aktivitātes un iesaistīšanos kultūras dzīvē kā būtiskus brīvā laika lietderīgas izmantošanas veidus.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Attīstīt Jauniešu mājas piedāvājumu.	Attīstīt multimediju un mūzikas iespējas Jauniešu mājā, piesaistot projektu līdzekļus. Organizēt izglītojošus filmu vakarus Jauniešu mājā. Organizēt nodarbības, lai attīstītu jauniešu kritisko domāšanu. Organizēt spēļu vakarus pēc jauniešu iniciatīvas. Organizēt jauniešu līderu akadēmiju. Popularizēt Jauniešu	Paplašināts piedāvājums un iespējas jauniešiem brīvajā laikā, kas attīsta jaunas prasmes un personību.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu Bērnu un jauniešu centrs, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja.

	māju kā platformu jauniešu iniciatīvām. • Pētīt un meklēt projektu iespējas jauniešu iekštelpu skateparka izveidošanai.			
Popularizēt vietējā un starptautiskā mēroga brīvprātīgo darbu.	• Popularizēt brīvprātīgā darba sistēmu Cēsu novadā. • Popularizēt apbalvojumu “Zelta Briedis”. • Apkopot un publicēt pieredzes stastus. • Attīstīt Cēsu novada Jauniešu māju kā Eiropas Brīvprātīgā darba nosūtītājorganizāciju. • Informēt Cēsu novada iestādes par iespēju uzņemt brīvprātīgos jauniešus no citām valstīm.	Brīvprātīgais darbs Cēsu novadā attīstās jauniešu vidū. Jaunieši izmanto iespējas gūt starptautisku pieredzi un gūt pirmo darba pieredzi.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu Bērnu un jauniešu centrs, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja.
Pētīt piedāvājumu un pieprasījumu jauniešiem pēc 18.	• Apzināt, vai ir jaunieši pēc 18 gadu vecuma, kuriem pietrūkst atbalsta mehānismu un iesaistes iespēju Cēsu novadā. • Pētīt un apkopot iespējas jauniešiem pēc 18 gadu vecuma; • Popularizēt iespējas jauniešu sociālajos tīklos;	Izpētīta situācija un piedāvājums.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja.

2.7. JAUNIEŠU SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

Pašvaldībām ir jānodrošina jauniešiem sociālie pakalpojumi, papildus tam pašvaldībās ir jāveicina jauniešu sociālā iekļaušanās, īpaši jauniešu no sociālās atstumtības riskam pakļautajām grupām. Pašvaldībai ir nepieciešams veikt īpašas aktivitātes, kuru mērķgrupa ir jaunieši ar mazākām iespējām, tādējādi veicinot atstumtības mazināšanos. Sociālās

atstumtības mazināšana un jauniešu ar mazākām iespējām sociālās iekļaušanas veicināšana ir viena no Eiropas Savienības prioritātēm, īpaši būtiski tas ir tieši jaunatnes politikas ietvaros, ņemot vērā jauniešu vecumposma specifiskās īpašības, kā arī jauniešu nepieciešamību integrēties sabiedrībā. Sadaļas mērķis ir pārskats par pašvaldības aktivitātēm sociālās atstumtības mazināšanai, kā un vai tiek veicināta jauniešu iekļaušanās, kāds ir pašvaldības atbalsts jauniešiem ar mazākām iespējām.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Popularizēt esošo atbalsta sistēmu sistēmu jauniešiem.	Sadarbības attīstīšana ar Cēsu novada p/a "Sociālais dienests". Apzināt situāciju par iekļaušanas iespējām jauniešiem un popularizēt tās.	Pieejama sociālās palīdzības sistēma jauniešiem.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu novada Jauniešu māja.
Attīstīt sadarbību ar Valsts Probācijas dienesta Cēsu teritoriālo struktūrvienību.	Turpināt sadarbību un nodrošināt jaunatnes lietu speciālista un jaunatnes darbinieka iesaisti līdzgaitnieku programmā.		2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu novada Jauniešu māja.
Paplašināt atbalstu jauniešiem, kuri nestrādā un nemācās.	Uzsākt dalību projektā "PROTI un DARI".	Jaunieši, kuri nemācās un nestrādā, saņemt projekta atmaksātu atbalsta mehānismu savas situācijas izzināšanai un uzlabošanai.	2018-2023	Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Izglītības nodaļa, Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada Jauniešu māja.

2.8. SABIEDRISKĀ KĀRTĪBA UN DROŠĪBA, JAUNIEŠU RĪCĪBAS ATBILSTĪBA TIESISKĀM VAI TIKUMISKĀM NORMĀM

Pašvaldības uzdevums ir nodrošināt sabiedrisko kārtību un drošu vidi pašvaldības iedzīvotājiem. Praksē liela daļa jaunieši, kuriem netiek nodrošinātas iespējas lietderīgi pavadīt brīvo laiku, it īpaši reģionos ar zemu privātā sektora brīvā laika pavadīšanas iespēju piedāvājumu, lieto atkarību izraisošas vielas, pulcējas sabiedriskās vietās (pieturās, pie māju kāpņutelpām) un visbiežāk uzvedas antisociāli, traucējot sabiedrisko kārtību, bieži izdarot likumpārkāpumus. Pašvaldībai ir jāveicina preventīvo darbību drošas vides veidošanā informējot jauniešus par viņu tiesībām, pienākumiem, kā arī organizējot preventīvos pasākumus sabiedriskās kārtības nodrošināšanai.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Veicināt drošas vides un atbildīgas jaunatnes veidošanos.	Jauniešu māja reizi divos gados, veicot jauniešu aptaujas un situācijas izpēti, aktualizē informāciju, ja tā atspoguļo faktus, kas saistīti ar jauniešu drošību un rīcības atbilstību tiesiskajām normām. Informācijas popularizēšana jauniešiem par viņu tiesībām, pienākumiem. Informatīvi un izglītojoši pasākumi par drošību. Sadarbības veicināšana starp tiesībsargājošajām iestādēm. Popularizēt jauniešiem saturīgas un izglītojošas brīvā laika iespējas	Tiek nodrošināta informācijas aprīte un iespējas jauniešiem, ko izmantot kā alternatīvu prettiesiskām aktivitātēm.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada Jauniešu māja, Valsts policija, Pašvaldības policija, Cēsu novada p/a "Sociālais dienests".

	novadā un Jauniešu mājā.			

2.9. JAUNIEŠU NODARBINĀTĪBA

Jauniešu dzīves kvalitātes veicināšanas viens no būtiskiem aspektiem ir nodarbinātība, kas ieņem būtisku lomu jaunatnes politikas kontekstā ne tikai Latvijā, bet arī Eiropas Savienībā. Piemēram, Eiropas Jaunatnes pakta, kas pieņemts Eiropadomē ar mērķi veicināt Lisabonas stratēģijas mērķu sasniegšanu, viens no būtiskākajiem rīcības virzieniem ir īpaši uzraudzīt politiku attiecībā uz jauniešu integrāciju darba tirgū. Papildus tam ikviena pašvaldība ir ieinteresēta veicināt jauniešu nodarbinātību, īpaši jauno uzņēmēju darbību, pašvaldībā, nodrošinot pašvaldības attīstību. Viena no būtiskākām problēmām, kas veicina bezdarba līmeņa pieaugumu jauniešu vidū, ir pieredzes un nepieciešamās kvalifikācijas trūkums. Pašvaldībai ir ne tikai jānodrošina jauniešu nodarbinātības iespējas, bet arī jānodrošina apstākļi, lai jaunieši varētu iegūt nepieciešamo pieredzi un prasmes, kas jauniešiem nodrošinās nākotnes iespējas un integrāciju darba tirgū. Pašvaldības spēja piesaistīt jauniešus vietējam darba tirgum veicina pašvaldības ekonomisko un sociālo rādītāju uzlabošanu.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Attīstīt vietējā mēroga brīvprātīgo darbu kā pirmās darba pieredzes iespēju.	Apzināt brīvprātīgā darba iespējas Cēsu novadā un apkārtnē un popularizēt sociālajos tīklos. Popularizēt iespēju uzņemt brīvprātīgos jauniešus organizācijās un nodrošināt šīs organizācijas ar brīvprātīgā darba grāmatīņām. Popularizēt brīvprātīgā darba iespējas jauniešiem	Jauniešiem iespēja gūt pirmo darba pieredzi un saņemt par to apliecinājumu no pašvaldības.	2019-2023	Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada uzņēmēji un citas organizācijas, Cēsu novada Jauniešu māja, Jaunatnes lietu speciālists.

	pieejamos sociālajos tīklos.			
Apzināt jauniešiem draudzīgus uzņēmējus un organizēt sarunu vakarus.	• Uzrunāt Cēsu novada uzņēmējus par iespēju uzņemt jauniešus un organizēt sarunu vakarus reizi gadā. • Aicināt uzņēmējus uz jauniešu organizētajiem pasākumiem, piemēram “Kafija ar uzņēmēju”, Iedvesmu Kosmos u.c..	Tiek veicināta uzņēmēju un jauniešu sadarbība.	2019-2023	Cēsu novada Jauniešu māja, Jaunatnes lietu speciālists, Uzņēmēji.
Attīstīt izglītojošu piedāvājumu jauniešiem, kas veicinātu jaunu prasmju veidošanos un pilnveidotu jau esošās prasmes.	• Veidojot meistarklašu un apmācību saturu, iekļaut tēmas, kas veicinātu jauniešu prasmju attīstību, kas būtu noderīgas nodarbinātības veicināšanai. • Piesaistīt projektu finansējumu.	Jaunieši apgūst jaunas prasmes un pilnveido esošās, lai iekļautos darba tirgū.	2019-2023	Cēsu novada Jauniešu māja, Jaunatnes lietu speciālists.
Popularizēt jauniešu uzņēmējdarbību.	• Apzināt uzņēmējdarbības iespējas un piedāvājumu un informēt par to novada jauniešus. • Pētīt un apzināt iespējas par jauniešu uzņēmējdarbības attīstīšanu Cēsu novada Jauniešu mājā.	Informācijas aprīte par iespējām jauniešiem, jaunu iespēju veidošana un popularizēšana.	2019.-2023	Cēsu novada Jauniešu māja, Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada pašvaldība.

2.10. JAUNIEŠU VESELĪBA UN VESELĪGS DZĪVESVEIDS

Jauniešu veselības rādītāji ar katru gadu pasliktinās, jo pieaug ne tikai psihoaktīvo vielu, smēķēšanas un alkohola lietošanas izplatība jauniešu vidū, bet jauniešu veselību jau no pusaudžu vecuma negatīvi ietekmē neveselīgi uztura paradumi, fiziskās aktivitātes trūkums, sēdošs dzīvesveids. Augsts ir jauniešu pašnāvību skaits un jauniešu skaits, kas inficēti ar seksuāli transmisīvajām infekcijām. Tādējādi būtiski pasākumi ir veicami jauniešu veselīga dzīvesveida veicināšanā, reproduktīvās veselības uzlabošanā, jauniešiem draudzīgas veselības aprūpes nodrošināšanai, lai sekmētu jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanos. Sadaļas mērķis ir radīt priekšstatu par pašvaldības aktivitātēm jauniešu veselības jomā, kā arī iespēju labās prakses apmaiņai starp pašvaldībām jauniešu veselības jomā.

Mērķis	Plānotās aktivitātes	Sagaidāmie rezultāti	Īstenošanas laiks	Sadarbības partneri
Veicināt un popularizēt veselīgu dzīves veidu.	• Organizēt veselību veicinošas akcijas. • Rakstot projektus un organizējot meistarklases Jauniešu mājā, iekļaut veselību veicinošas aktivitātes. • Organizēt sportiskas aktivitātes jauniešiem. • Ierosināt organizēt starpskolu sporta dienas. • Apzināt un popularizēt jau esošās iespējas jauniešiem novadā.	Jauniešiem pieejamas veselību veicinošas aktivitātes Cēsu novadā.	2019-2023	Jaunatnes lietu speciālists, Cēsu novada izglītības iestādes, Cēsu Bērnu un jauniešu centrs, Cēsu novada pašvaldība, Cēsu novada Jauniešu dome, Cēsu novada Jauniešu māja.

SVID analīze

SVID analīze ir stratēģijas plānošanas instruments, kas ļauj noteikt pašvaldības darba ar jaunatni Stiprās un Vājās puses, Iespējas un Draudus. Veicot SVID analīzi, tiek izvērtētas iekšējo un ārējo faktoru sniegtās priekšrocības un problēmas:

Stiprās puses – pašvaldības īpašības, kas tai var palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;

Vājās puses – pašvaldības īpašības, kas var kavēt noteiktā mērķa sasniegšanu;

Iespējas – tie ārējie faktori, kas var pašvaldībai palīdzēt sasniegt noteikto mērķi;

Draudi – tie ārējie faktori, kas var pašvaldību kavēt noteiktā mērķa sasniegšanā.

SVID analīze tiek atspoguļota tabulā, lai pārskatāmi aprakstītu visu jomu stiprās un vājās puses, iespējas un draudus atbilstoši pašreizējās situācijas aprakstā minētajam.

Stiprās puses	Vājās puses
• Ir izstrādāta sistēma darbam ar jaunatni Cēsu novadā; • Pašvaldībā ir algots darbinieks darbam ar jaunatni; • Pašvaldības ieinteresētība attīstīt jaunatnes lietas novadā; • Izstrādāta brīvprātīgā darba sistēma novadā; • Izveidota un 16 gadus veiksmīgi darbojas Cēsu novada Jauniešu dome • Pašvaldība ir uzsākusi darbu pie iesaistes projektā “PROTI un DARI”, kura mērķrupa ir riska grupas jaunieši; • Pašvaldības aģentūrā “Sociālais dienests” izstrādāta sistēma darbam ar riska grupas jauniešiem; • Pašvaldība iespēju robežās atbalsta jauniešu iniciatīvas; • Novadā tiek realizēta jauniešu vasaras nodarbinātības programma; • Pašvaldība realizē projektu “Cēsu novada pašvaldības iedzīvotāju veselības veicināšanai un slimību	• Trūkst izpratnes par jaunatnes politiku kā starpnozaru virzienu; • Nepietiekami attīstīts darbs ar pilngadīgiem jauniešiem 18-25; • Jauniešu mājas piedāvājums pagaidām nav pietiekami attīstīts finansiālu un citu resursu trūkumu dēļ, lai iesaistītu lielāku skaitu jauniešu; • Jaunatnes lietu konsultatīvā padome ir noteikta, bet nav funkcionāla; • Novadā ir salīdzinoši liels skaits aktīvo jauniešu, bet joprojām ir liels skaits jauniešu, kuri ir pasīvi un neiesaistās novada piedāvātajos izglītojošos un brīvā laika pasākumos; • Liels skaits jauniešu, kuri ikdienā smēķē un bieži lieto alkoholu; • Atbildības trūkums par atkarību izraisošo vielu lietošanas sekām;

profilaksei”; • Pieejami karjeras konsultanti pašvaldībā; • Jauniešu māja nodrošina neformālās izglītības iespējas jauniešiem;	
Iespējas	Draudi
• Cēsu novadā ir plašs piedāvājums un sakārtota infrastruktūra jauniešu brīvā laika aktivitātēm; • Labvēlīgs ģeogrāfiskais stāvoklis, lai koncentrētu un attīstītu jaunatnes darbu Cēsu pilsētā; • Cēsu novadā ir pieejamas vispārīzglītojošas, profesionālās un augstākās izglītības iestādes; • Cēsu novadā darbojas jaunatnes jomas nevalstiskās organizācijas un ir pieejama dalība pieredzes apmaiņa starptautiskos projektos; • Novadā pieejami bezmaksas wi-fi punkti; • Izglītības un Zinātnes ministrijas jaunatnes politikas nodaļa piedāvā pašvaldībām metodisku un finansiālu atbalstu jaunatnes darba attīstīšanai pašvaldībās; • Piesaistīt papildus finansējumu jauniešu darba attīstīšanai; • Labvēlīga vide un infrastruktūra brīvā laika iespēju attīstīšanai pušiem (iekštelpu skeitparks);	• Transporta nenodrošinātības dēļ Vaives pagastā dzīvojošie jaunieši ir sociāli atstumti; • Jauniešu aizplūšana no novada; • Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās valstī; • Vispārējās veselības pasliktināšanās draudi; • Neizpratne par brīvprātīgā darba būtību novadā;